

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НУЦЗ УКРАЇНИ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ НАУК
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

ВОРОНОВСЬКА Л.Г.

ПСИХОЛОГІЯ СЕКСУАЛЬНОСТІ

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання
за освітньо-професійною програмою «**Екстремальна та кризова психологія**»
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 05 «**Соціальні та поведінкові науки**»
за спеціальністю 053 «**Психологія**»

Черкаси – 2023

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології діяльності в особливих умовах Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України (протокол № 1 від 30.08.2023 р.)

Вороновська Л. Г.

Психологія сексуальності: [методичні вказівки до виконання контрольної роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія»] / Л. Г. Вороновська. – Черкаси : ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2023. – 14 с.

У методичних вказівках викладені навчально-методичні матеріали, необхідні для самостійного виконання контрольної роботи з дисципліни «Психологія сексуальності» здобувачами вищої освіти заочної форми навчання за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія».

ВСТУП.....	4
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА.....	4
ФОРМИ І МЕТОДИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ...	5
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СЛУХАЧІВ.....	5
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ.....	6
ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ..	9
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	10
ДОДАТКИ.....	13

ВСТУП

Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Психологія сексуальності» адресовано здобувачам вищої освіти заочної форми навчання за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія».

Представлений посібник складається з п'яти розділів, списку рекомендованої літератури та додатків. У посібнику викладено матеріали, необхідні для самостійного виконання контрольної роботи з дисципліни «Психологія сексуальності», подано інформацію щодо організаційно-методичного забезпечення самостійної роботи здобувача, форм і методів поточного та підсумкового контролю, оцінювання результатів засвоєння знань здобувачів, вимоги до оформлення контрольної роботи та вибору варіанту, теоретичні питання для виконання контрольної роботи. У необхідному об'ємі вказано базову та допоміжну літературу.

Завдання, що становлять зміст контрольної роботи здобувача, охоплюють усю теоретичну структуру курсу дисципліни, і сформульовані так, що повною мірою дають змогу перевірити, як здобувачі засвоїли знання.

Кожен варіант контрольної роботи містить два питання. Усі варіанти рівнозначні за своєю складністю і потребують застосування широкого діапазону знань, спрямовані не на просте відтворення окремих аспектів тієї чи іншої проблеми, а вимагають активізації творчої мисленнєвої діяльності здобувачів.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА

Самостійна робота здобувача, відповідно до Державних стандартів освіти, повинна становити не менш як 50% часу, передбаченого для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень.

Головною метою самостійної роботи здобувача є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості.

Основними завданнями самостійної роботи здобувача є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення

навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні встановлених стандартів.

Зміст самостійної роботи здобувача визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

Обсяги самостійної роботи окремого здобувача можуть значно виходити за межі навчальної програми, якщо це зацікавило його і у нього виникло бажання (потреба) у поглибленні та розширенні знань з цієї навчальної дисципліни.

Самостійна робота здобувачів охоплює: підготовку до аудиторних занять; виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; самостійну роботу; підготовку до всіх видів контрольних випробувань тощо.

Самостійному вивченню здобувачами курсу чи окремих його тем передують оглядові лекції, на яких розглядаються завдання та послідовність вивчення курсу, найбільш важливі та проблематичні аспекти дисципліни, особливості їх вирішення у сучасних умовах глобалізації освітньої діяльності.

ФОРМИ І МЕТОДИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Під час проведення семінарських занять перевіряється засвоєння матеріалу, викладеного в лекції, та індивідуальна робота здобувачів під час самопідготовки. До контрольних заходів входять поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються кафедрою.

Підсумковий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння здобувачами тем, передбачених програмою дисципліни «Психологія сексуальності». Форма підсумкового контролю – диф. залік.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Оцінювання результатів засвоєння знань здобувачів здійснюється у такий спосіб і за такими критеріями: усне опитування; результати самостійної роботи (контрольна робота); результати іспиту.

Шкала оцінювання знань наведена в таблиці 1.

Таблиця 1.

Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
65 – 79	C		
55 – 64	D	задовільно	
50 – 54	E		
35 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Психологія сексуальності».

Контрольну роботу оформляють на аркушах формату А4 (210 × 297мм), виконують рукописним, машинописним або машинним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом на одному боці аркуша білого паперу.

При машинописному виконанні контрольну роботу друкують через півтора інтервали, з розрахунку не більше 30 рядків на сторінці за умов рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менше, ніж 1,8 мм. (кегель 14).

Текст слід друкувати, витримуючи параметри сторінок: верхній, нижній береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 15 мм. Під час виконання

роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого зображення машинописним способом або від руки. Виправлене повинно бути такого ж кольору, як і основний текст.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись із методичними вказівками, питаннями, передивитися записи, зроблені на лекціях.

На обкладинці необхідно вказати назву навчального закладу, факультету, предмету, що вивчається, шифр залікової книжки, прізвище, ім'я та по батькові здобувача (Додаток А).

Під час виконання роботи необхідно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретними, написані державною мовою, акуратно оформлені.

У тексті контрольної роботи обов'язкове посилання на літературні джерела, перелік яких наводиться у списку використаної літератури. У список літератури вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання.

Бібліографічні посилання – це сукупність відомостей про літературне джерело, що використовується в тексті контрольної роботи. Джерела в списку літератури потрібно розташовувати згідно порядку посилань в тексті роботи чи алфавітному порядку. Посилання в тексті на джерела слід зазначати у квадратних дужках, порядковий номер джерела визначається згідно із списком літератури.

У кінці роботи необхідно вказати перелік використаної літератури, поставити дату і підпис. Зразок правил оформлення бібліографічного опису літератури наведений у додатку Б.

Виконана робота направляється у **classroom.google** на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань здобувачів дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.
2. Здатність здобувача диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання.

Контрольна робота з дисципліни «Психологія сексуальності» складається з двох теоретичних питань.

Обов'язковими вимогами до теоретичних завдань є: повна відповідь на питання; посилання на літературні джерела та їхній список.

Контрольна робота оцінюється: «зарахована», «не зарахована». У разі незарахування контрольної роботи вказуються причини цього. Контрольна робота може бути незарахована у випадках:

- виконано не той варіант контрольної роботи;
- теоретичне завдання виконане з порушенням вимог до нього, в т. ч. стосовно обсягу;
- не виконано або не вірно виконано одне із завдань.

Отримавши незараховану контрольну роботу, здобувач зобов'язаний уважно ознайомитися із зауваженнями і внести в роботу відповідні зміни та доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно» і направити її у відділення заочного навчання.

Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Вибір варіанту.

Варіант контрольної роботи визначається за двома останніми цифрами залікової книжки здобувача, у відповідності з таблицею 2. Наприклад, номер залікової книжки 10045. Отже, варіант контрольної роботи – 45. За таблицею 2 визначаємо номери питань вказаного варіанту – 9, 19.

Таблиця 2

Таблиця вибору завдань

		Остання цифра шифру залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
залікової книжки	0	1, 50	2, 49	3, 48	4, 47	5, 46	6, 45	7, 44	8, 43	9, 42	10, 41
	1	10, 40	1, 39	2, 38	3, 37	4, 36	5, 35	6, 34	7, 33	8, 32	9, 31
	2	2, 30	3, 29	4, 28	5, 27	6, 26	7, 25	8, 24	9, 23	10, 22	1, 21
	3	3, 20	4, 19	5, 18	6, 17	7, 16	8, 15	9, 22	10, 13	1, 25	2, 11
	4	4, 23	5, 34	6, 39	7, 28	8, 49	9, 19	10, 14	1, 31	2, 12	3, 47
	5	5, 33	6, 17	7, 26	8, 14	9, 15	10, 27	1, 41	2, 43	3, 19	4, 15

6	6, 11	7, 12	8, 13	9, 16	10, 31	1, 16	2, 17	3, 18	4, 30	5, 20
7	7, 21	8, 22	9, 23	10, 24	1, 25	2, 26	3, 27	4, 45	5, 29	6, 30
8	8, 31	9, 32	10, 33	1, 34	2, 35	3, 36	4, 37	5, 38	6, 39	7, 40
9	9, 41	10, 42	1, 43	2, 44	3, 45	4, 46	5, 47	6, 48	7, 49	8, 50

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Предмет та методи дослідження психології сексуальності.
2. Значення сексуальності в житті людини та суспільства.
3. Взаємозв'язок психології сексуальності з іншими науками.
4. Вплив матріархату та патріархату на розвиток сексуальності в первісному суспільстві.
5. Особливості сексуальної культури Давніх Греції та Риму.
6. Особливості сексуальних відносин у середні віки.
7. Ставлення до сексуальності в епоху Відродження.
8. Сексуальність та буржуазна мораль.
9. Відношення до сексуальності людини у Вікторіанську епоху. Особливості сексуального виховання.
10. Основні досягнення сексуальної революції ХХ ст.
11. Особливості сексуальної культури за радянських часів.
12. Особливості сексуальності в ісламській культурі.
13. Історичні особливості сексуальної культури в Україні та сучасність.
14. Доцільність існування двох статей у природі і розподіл ролей між ними згідно з теоріями сучасних учених.
15. Гендер та гендерна ідентичність.
16. Визначення маскулітності, фемінітності, андрогенії.
17. Що таке сексизм та в чому він проявляється?
18. Вплив гендерних стереотипів на чоловічу сексуальність.
19. Вплив гендерних стереотипів на жіночу сексуальність.
20. Негативна роль гендерних стереотипів.
21. Стадії статевої ідентифікації.
22. Формування статевої ідентифікації в ранньому дитячому віці.
23. Прояви сексуальності у дітей до трьох років.
24. Особливості прояву сексуальності у дітей трьох–семи років.
25. Особливості прояву сексуальності у дітей молодшого шкільного

Віку.

26. Порівняльна соціальна характеристика формування сексуальних відносин за часів матріархату та патріархату.
27. Порівняльна характеристика сексуальної культури Давніх Греції та Риму.
28. Особливості сексуальних відносин в епоху середньовіччя.
29. Буржуазна мораль та сексуальність людини.
30. Сучасний погляд на теорію сексуальності З. Фрейда.
31. Вікторіанська мораль та прояви сексуальності.
32. Українська сексуальна культура — історія та сьогодення.
33. Сексуальна революція ХХ ст.
34. Ставлення до сексуальності в радянські часи.
35. Формування гендерних установ та їх вплив на сексуальність сучасної людини.
36. Сексуальність у дитячому та підлітковому віці.
37. Вплив феномена кохання на сексуальність людини.
38. Порівняльна характеристика чоловічої та жіночої сексуальності.
39. Порівняльна характеристика сексуальності чоловіків та жінок літнього віку.
40. Вплив інформаційних технологій на сексуальну культуру.
41. Сексуальність та професійна діяльність.
42. Проблеми сексуального рабства.
43. Сексуальність і шлюб.
44. Сексуальність холостяків.
45. Проблеми та причини подружньої зради.
46. Сексуальні дисфункції.
47. Психологічна допомога клієнтам з проблема сексуальності.
48. Сучасні підходи в психотерапії та психокорекції сексуальних порушень.
49. Сексуальна залежність.
50. Етичні аспекти стосунків терапевт — клієнт.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Аршава І.Ф., Батраченко І.Г. Психологія сім'ї та сімейна психотерапія. Д.: ДНУ, 2007. 20 с.
2. Васьківська С. Основи психологічного консультування. К., 2004.
3. Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник, К.: Академвидав, 2009. 304 с.
4. Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності. К.: Либідь, 2009. 403с.

5. Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. К. : Арістей, 2003. 312 с.
6. Діденко С. В. Психологія сексуальності як наука. Формування і розвиток знань із психології сексуальності. Стаття людини та особливості її формування // Психологія сексуальності : підручник : [для студентів ВНЗ] / С. В. Діденко, О. С. Козлова ; М-во освіти і науки України. Київ, 2009. С. 7–50.
7. Діденко С. В. Сексуальна поведінка. Розвиток сексуальності протягом життя // Психологія сексуальності : підручник : [для студентів ВНЗ] / С. В. Діденко, О. С. Козлова ; М-во освіти і науки України. Київ, 2009. С. 87–228.
8. Діденко С. В. Сутність сексуальних розладів. Основні види сексуальних розладів // Психологія сексуальності : підручник : [для студентів ВНЗ] / С. В. Діденко, О. С. Козлова ; М-во освіти і науки України. Київ, 2009. С. 229–262.
9. Діденко С. В. Шлюбні стосунки // Психологія сексуальності : підручник : [для студентів ВНЗ] / С. В. Діденко, О. С. Козлова ; М-во освіти і науки України. Київ, 2009. С. 149–166.
10. Діденко С. В. Терапія сексуальних розладів // Психологія сексуальності : підручник : [для студентів ВНЗ] / С. В. Діденко, О. С. Козлова ; М-во освіти і науки України. Київ, 2009. С. 263–267.
11. Історичні етапи вивчення сексуальності людини. Розвиток сексуальності протягом життя. Соціокультурні та психологічні аспекти чоловічої й жіночої сексуальності [Електронний ресурс] // Психологічні основи сексуальності : матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» / ред. та упоряд. О. В. Федик. Івано-Франківськ, 2010. С. 7–27; 50–95.
– Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/sk790135.pdf> (дата звернення: 03.03.2021). – Назва з екрана.
12. Кашпур Ю. М. Консультативна допомога особистості з питань сексуального характеру [Електронний ресурс] / Ю. М. Кашпур // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т соціології, психології та упр. Київ, 2011. Вип. 5. С. 90–98.
– Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2011_5_12 – Назва з екрана.
13. Кнігавко О. Тактика лікування пацієнтів з сексуальними дисфункціями та межовими розладами [Електронний ресурс] / О. Кнігавко // *Психіатрія, неврологія та медична психологія*. 2018. № 10. С. 77–86. – Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/pnmp/issue/view/854/1070> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
14. Кон І. С. Природничо-наукові основи сексології. Психологія сексуальності // Вступ до сексології / І. С. Кон ; пер. з рос. П. Л. Пироженко. Київ, 1991. С. 39–78; 162–235.
15. Кон І. Сексуальна освіта – глобальне завдання XXI століття / І. Кон // Соціологія: теорія, методи, маркетинг, 2009. № 1. С. 94–114.
16. Конончук А. І. Особливості сексуальної соціалізації студентської молоді / А. І. Конончук // *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки* / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [редкол.: С. О. Смолюк та ін.]. Луцьк, 2010. № 13 : Педагогічні науки. С. 79–85.
17. Кон І. С. Світанкове місячне сяйво : Лики та маски одностатевого кохання / І. С. Кон. Львів : Укр. технології, 2011. 560 с.
18. Кон І. С. Сексуальна орієнтація та гомосексуальна поведінка // Вступ до сексології / І. С. Кон ; пер. з рос. П. Л. Пироженко. Київ, 1991. С. 236–275.
19. Кравець В. П. Гендерна педагогіка. Навчальний посібник. / В. П. Кравець. Тернопіль: Джура, 2003. 416 с.
20. Кравець В. П. Теорія і практика дошлюбної підготовки молоді / В. П. Кравець. К.: Київська правда, 2000. 688 с.

21. Кравчук А. Традиційна орієнтація : Міфи та факти щодо ЛГБТ / А. Кравчук. Київ : центр «Наш світ», 2015. 74 с.
22. Кришталь В. В., Кришталь С. В., Кришталь Т. В. Сексологія: Навчальний посібник. Харків: Фоліо, 2008. 990 с.
23. Кушнірук Ю. Сексуальне здоров'я / Ю. Кушнірук // *Будьмо здорові*, 2019. № 4. С. 3 – 58.
24. Марценюк Т. О. Крос-культурний аналіз ставлення населення до геїв та лесбійок: Україна, Швеція, Іспанія, Угорщина та Німеччина / Т. О. Марценюк, Т. О. Новик, С. В. Святненко // *Український соціум*, 2014. № 1. С. 31–43.
25. Матласевич О. В. Сексуальні дисфункції в переживаннях і стосунках подружньої пари [Електронний ресурс] / О. В. Матласевич // *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]*. Серія: Психологія і педагогіка. Острог, 2009. Вип. 13. С. 295–304. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2009_13_32 – Назва з екрана.
26. Мелоян А. Психологічні детермінанти сексуальної поведінки студентської молоді / А. Мелоян, О. Нудель // *Психологічні перспективи* / Волин. нац. унт ім. Лесі Українки ; [редкол.: Л. Засекіна (голов. ред.) та ін.]. Луцьк, 2009. Вип. 14. С. 38–43.
27. Норкіна І. Психологічна дезадаптація як чинник незадоволеності сексуальним життям / І. Норкіна // *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка* / відп. ред. Л.Ф. Бурлачук. Київ, 2018. Вип. 2 (9) : Психологія. С. 52–56.
28. Основні принципи терапії сексуальних порушень. терапія сексуальних розладів [Електронний ресурс] // *Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія»* / ред. та упоряд. О. В. Федик. Івано-Франківськ, 2010. С. 156–161. – Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/sk790135.pdf> (дата звернення: 22.03.2021). – Назва з екрана.
29. Психогенні сексуальні розлади [Електронний ресурс] // *Психологічні основи сексуальності : матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія»* / ред. та упоряд. О. В. Федик. Івано-Франківськ, 2010. С. 140–153. – Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/sk790135.pdf> (дата звернення: 22.03.2021). – Назва з екрана.
30. Психологія сексуальності/ З. Фройд; пер. Є. В. Тарнавський, худож. оформ. О. А. Гугалова, голов. ред. О. В. Красовицький, Харків : Фоліо, 2018. 151 с.
31. Саричев Я. В. Сексуальні девіації. Судова сексологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів вищих медичних навчальних закладів / Я. В. Саричев, Р. Л. Устенко, Є. Г. Сонник. Полтава : Миргород, 2018. 132 с. – Режим доступу: <http://elib.umsa.edu.ua/jspui/handle/umsa/8902> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
32. Семенюк Л. М. Сексуальна дисфункція у жінок різного репродуктивного віку [Електронний ресурс] / Л. М. Семенюк, Л. В. Дем'яненко, Л. С. Чернуха // *Клінічна ендокринологія та ендокринна хірургія*. 2019. № 3. С. 21–25. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kee_2019_3_5 – Назва з екрана.
33. Смахтіна Н. О. Індивідуально-психологічні особливості жіночої сексуальності: автореф. дис...канд. психол. наук: 19.00.01. / Н.О. Смахтіна. Харків, 2011. 22 с.
34. Столярчук О. А. Психологія подружньої сексуальності [Електронний ресурс] // *Психологія сучасної сім'ї : навч. посіб.* / О. А. Столярчук. Кременчук, 2015. С. 77–84. – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
35. Тичина Д. М. Біологічні та психологічні детермінанти сексуальності [Електронний ресурс] / Д. М. Тичина // *Правовий часопис Донбасу*. 2018. № 2. С. 129–134.

– Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2018_2_24 (дата звернення: 03.03.2021). – Назва з екрана.

36. Тюріна Ю. В. Стан дослідження проблеми статі і гендеру в психологічній науці [Електронний ресурс] / Ю. В. Тюріна // *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія: Психологічні науки. Хмельницький, 2018. № 1. С. 226–239. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnarv_pn_2018_1_19 (дата звернення: 03.03.2021). – Назва з екрана.

37. Федоренко Р. П. Психологія молодшої сім'ї і сімейна криза : монографія / Р. П. Федоренко. Луцьк : РВВ «Вежа» ВДУ ім. Лесі Українки, 2007. 166 с.

38. Федоренко Р. П. Психологічна допомога сім'ям у разі сексуальних проблем // *Психологія сім'ї : навч. посіб.* / Р. П. Федоренко ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2015. С. 247–250.

39. Федоренко Р. П. Психологія сексуальності. Сексуальна задоволеність та психологічне благополуччя партнерів // *Психологія сім'ї : навч. посіб.* / Р. П. Федоренко ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2015. С. 147–181.

40. Фройд З. Три нариси з теорії сексуальності / З. Фройд // *Психологія і суспільство*. 2008. № 4. С. 45–91.

41. Хмелько В. Статева культура особистості. Соціально-психологічні передумови її формування / В. Хмелько // *Соціальний педагог*. 2015. Серп. (№ 8). С. 26–34.

42. Царькова А. В. Сексуальні девіації [Електронний ресурс] / А. В. Царькова, С. В. Радченко // *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія: Психологічні науки. Миколаїв, 2014. Вип. 2.12. С. 202–207. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2014_2_12_39 (дата звернення: 22.03.2021). – Назва з екрана.

43. Цихоня О. С. Етико-психологічні аспекти дослідження уявлень про сексуальні стосунки у жінок з розладами особистості [Електронний ресурс] / О. С. Цихоня // *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія: Психологічні науки. 2013. Т. 2, вип. 10. С. 321–325. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2013_2_10_64 (дата звернення: 11.03.2021). – Назва з екрана.

44. Шкіль Л. Л. Владні стосунки та дискурс сексуальності / Л. Л. Шкіль // *Грані*. 2013. № 9. С. 46–50.

Допоміжна література

1. Говорун Т.В. Соціалізація статі та сексуальності. Тернопіль: Навч. книга, 2001. 240 с.

2. Бедронь Р. Веселкова абетка, або (майже) все, що ви б хотіли знати про геїв та лесбійок / Р. Бедронь. Київ : Наш світ, 2009. 154 с.

3. Білобровка Р. І. Клінічні прояви сексуальних порушень в сім'ях, де в чоловіків спостерігаються афективні порушення та має місце сексуальна дезадаптація [Електронний ресурс] / Р. І. Білобровка // *Український вісник психоневрології*. 2006. Т. 14, вип. 4. С. 42–43. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uvp_2006_14_4_12 (дата звернення: 03.03.2021). – Назва з екрана.

4. Білобровка Р. І. Особливості статевої поведінки чоловіків при психопатіях [Електронний ресурс] / Р. І. Білобровка // *Український вісник психоневрології*. 2013. Т. 21, вип. 4. С. 79–82. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uvp_2013_21_4_17 (дата звернення: 03.03.2021). – Назва з екрана.

5. Варбан М. Ю. Поведінкові сексуальні практики чоловіків, що мають секс з чоловіками, за результатами етнографічного дослідження / М. Ю. Варбан, Н. А. Дмитрук, М. І. Дебелюк // *Український соціум*. 2013. № 3. С. 7–18.
6. Васильєва Г. В. Психологія гомосексуальної ідентичності [Електронний ресурс] / Г. В. Васильєва // *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія: Психологічні науки. Миколаїв, 2013. Т. 2, вип. 10. С. 56–59. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2013_2_10_12 (дата звернення: 22.03.2021). – Назва з екрана.
7. Вдовиченко Ю. П. Порушення та принципи діагностики сексуальної функції жінок у перименопаузальному віці [Електронний ресурс] / Ю. П. Вдовиченко, О. Ю. Гурженко // *Здоров'я чоловіка*. 2017. № 4. С. 84–94. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zdmu_2017_4_18 (дата звернення: 03.03.2021). – Назва з екрана.
8. Вінтонів О. Р. Клініко-патогенетичні особливості сексуальних розладів у чоловіків, хворих на артеріальну гіпертензію, та шляхи їх корекції : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.06 / Вінтонів О. Р. ; Ін-т урології НАМН України. Київ, 2015. 20 с.
9. Вовканич М. Проблеми розвитку сексуальної самосвідомості підлітків у сучасному суспільстві [Електронний ресурс] / М. Вовканич // *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород, 2013. Вип. 27. С. 25–27. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2013_27_8 (дата звернення: 01.03.2021). – Назва з екрана.
10. Галецька І. І. Індивідуальні цінності та сексуальна поведінка студентської молоді / І. І. Галецька // *Проблеми освіти : наук.-метод. зб.* / М-во освіти і науки України, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти. Київ, 2006. Вип. 48. С. 167–172.
11. Говорова В. Проблема та особливості педофілії / В. Говорова // *Психогенеза особистості: норма і девіація : [зб. наук. ст. : матеріали наук.-практ. семінару з міжнар. участю «Феноменологія депривації: психол.-пед. і теорет.-приклад. дискурс. Ремедіум 4» (Луцьк, 3 квіт. 2014 р.)]* / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т психології, Каф. пед. та вікової психології ; [голов. ред. Я. Гошовський]. Луцьк, 2014. С. 50–54.
12. Горпинченко І. І. Відверто про таємне : Що треба знати молодому подружжю про статеве життя / І. І. Горпинченко. Київ : Оберіг, 1992. 127 с.
13. Гридковець Л. М. Гомосексуалізм // *Світ подружнього життя : навч.-практ. посіб.* / Л. М. Гридковець. Київ, 2004. 149–157.
14. Гридковець Л. М. Світ подружнього життя : навч.-практ. посіб. / Л. М. Гридковець. Київ : [б. в.], 2004. 168 с.
15. Гупаловська В. А. Психологічні особливості сексуальності жінок з різним рівнем суб'єктивного благополуччя [Електронний ресурс] / В. А. Гупаловська, Н. І. Лень // *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Психологічні науки. Чернігів, 2015. Вип. 126. С. 47–56. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuPH_2015_126_13 (дата звернення: 01.03.2021). – Назва з екрана.
16. Гупаловська В. А. Психологічні особливості сексуальних установок молоді [Електронний ресурс] / В. А. Гупаловська, Н. Стрілець // *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія: Психологічні науки. Миколаїв, 2013. Т. 2, вип. 10. С. 89–93. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2013_2_10_19 (дата звернення: 26.02.2021). – Назва з екрана.
17. Гупаловська В. А. Теорії та моделі сексуальності: чи є місце для духовності? [Електронний ресурс] / В. А. Гупаловська // *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Психологія. Острог, 2016. Вип. 3. С. 54–64. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2016_3_7 (дата звернення: 3.03.2021). – Назва з екрана.

18. Гура О. С. Теоретичні основи вивчення психосоматичних захворювань, спричинених розладами психосексуальної сфери особистості [Електронний ресурс] / О. С. Гура // *Вісник Дніпропетровського університету*. Серія: Педагогіка і психологія. Дніпро, 2014. Т. 22, вип. 20. С. 34–42. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdupr_2014_22_20_7 (дата звернення: 03.03.2021). – Назва з екрана.
19. Дзенняк-Пуліна Д. Показові ігри в статі / Д. Дзенняк-Пуліна // *Вісник Львівського університету*. Серія соціологічна / М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка ; [голова редкол. Н. Черниш]. Львів, 2008. Вип. 2. С. 252–265.
20. Дідковська Л. І. Психологічні особливості ставлення до сексу осіб віку ранньої дорослості [Електронний ресурс] / Л. І. Дідковська // *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія: Психологічні науки. Миколаїв, 2014. Вип. 2.12. С. 72–79. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2014_2_12_16 – Назва з екрана.
21. Дубовик М. Методологічні проблеми дослідження сексуальної сфери осіб з розладами аутичного спектра / М. Дубовик // *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка* / відп. ред. Л. Ф. Бурлачук. Київ, 2015. Вип. 1 (3) : Психологія. С. 38–41.
22. Іванишин П. У сутінках Содому: (Роздуми про феномен гомосексуалізму) / П. Іванишин ; Наук.-культурол. т-во «Бойківщина», Укр. Богослов. наук. тво. Дрогобич : Коло, 2010. 18 с.
23. Касянчук М. Г. Аналіз соціальних ідентичностей чоловіків, які мають секс із чоловіками, в українському суспільстві (на прикладі Донецької області) / М. Г. Касянчук // *Український соціум*. 2008. № 3. С. 17–29.
24. Кнігавко О. В. Прояви межових розладів у пацієнтів із сексуальними дисфункціями / О. В. Кнігавко // *Медична психологія*. 2018. Т. 13, № 4. С. 62–65.
25. Кольченко А. Психолого-педагогічні особливості прояву ексгібіціонізму / А. Кольченко // *Психогенеза особистості: норма і девіація* : [зб. наук. ст. : матеріали наук.-практ. семінару з міжнар. участю «Феноменологія депривації: психол.-пед. і теорет.-приклад. дискурс. Ремедіум 4» (Луцьк, 3 квіт. 2014 р.)] / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т психології, Каф. пед. та вікової психології ; [голов. ред. Я. Гошовський]. Луцьк, 2014. С. 94–98.
26. Конончук А. Залежність якості шлюбу від сексуальних взаємин подружжя / А. Конончук // *Вісник* / [редкол.: О. В. Романенко (голова редкол.) та ін.]. Київ, 2008. Вип. 1 (8). С. 126–127.
27. Конончук А. Наукова аргументація в рішенні «АРА» щодо вилучення гомосексуалізму з каталогу хвороб DSM / А. Конончук // *Вісник* / [редкол.: В. В. Пастухова та ін.]. Київ, 2010. Вип. 3 (13). С. 133–136.
28. Кочарян О. С. Сексуальність у структурі жіночої реалізації / О. С. Кочарян, Н. О. Смахтіна // *Вісник національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Філософія. Психологія. Педагогіка : [зб. наук. ст.] / Нац. техн. ун-т України «Київський політехнічний інститут» ; [редкол.: Б. В. Новіков (голова) та ін.]. Київ, 2009. № 3 (27), [ч. 2]. С. 42–47.
29. Кругляк М. Е. Гомосексуалізм у російській імперії на початку ХХ ст.: причини появи, форми вияву [Електронний ресурс] / М. Е. Кругляк // *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Соціологія. Харків, 2016. № 3. С. 164–175. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuuac_2016_3_17 (дата звернення: 22.03.2021). – Назва з екрана.
30. Курляк І. Є. Інцест як приклад екстремально важкого життєвого досвіду дитини з неблагополучної сім'ї (на матеріалах Польщі) [Електронний ресурс] / І. Є. Курляк // *Молодий вчений*. 2019. № 2(1). С. 111–119. – Режим доступу:

[http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_2\(1\)_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_2(1)_27) (дата звернення: 22.03.2021). – Назва з екрана.

31. Кушнірчук О. Ризикована сексуальна поведінка підлітків як соціальнопедагогічна проблема / О. Кушнірчук // Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. аспірантів і студентів, 16–17 квіт. 2008 р. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2008. Т. 1. С. 238–239.

32. Лампека Ю. Ставлення молодих людей до сексуальних меншин [Електронний ресурс] / Ю. Лампека, К. Борщ // *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. – Ужгород, 2014. Вип. 32. С. 108–111. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2014_32_39 (дата звернення: 22.03.2021). – Назва з екрана.

33. Луценко О. Особливості усвідомлення власного життєвого шляху жінками з нетрадиційною сексуальною орієнтацією / О. Луценко, Н. Гавриляка // *Соціальна психологія*. 2012. № 3. С. 125–133.

34. Маліновська Н. Фідеризм як форма девіації поведінки людини / Н. Маліновська // *Психогенеза особистості: норма і девіація* : зб. наук. ст. : матеріали наук.-практ. семінару з міжнар. участю «Феноменологія депривації: психол.-пед. і теорет.-приклад. дискурс. Ремедіум 5» (Луцьк, 1 квіт. 2015 р.) / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т психології, Каф. пед. та вікової психології; [голов. ред. Я. Гошовський]. Луцьк, 2015. Т. 2. С. 151–154.

35. Морфологія нервової системи / Обухов Д.К., Андреева Н.К., Дем'яненко Г.П., Коменская В.Г. Л.: Вид-во. ЛГУ. 1985. 161 с.

36. Чікарькова М. Ю. «Люди місячного світла» у Біблії: заклик до знищення чи заклик до сумління? / М. Ю. Чікарькова // *Наука. Релігія. Суспільство*. 2013. № 4. С. 129–135.

37. Чернописка О. П. Психологічні аспекти дошлюбних сексуальних стосунків студентської молоді [Електронний ресурс] / О. П. Чернописка // *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 12, Психологічні науки. Київ, 2013. Вип. 41. С. 208–215. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_012_2013_41_33 (дата звернення: 03.03.2021). – Назва з екрана.

38. Шиделко А. В. Вплив оточуючого середовища на формування негативних стереотипів статевої поведінки у підлітків / А. В. Шиделко // *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти* : зб. наук. пр. / Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т» [та ін.] ; за ред. Л. Л. Товажнянського, О. Г. Романовського. Харків, 2008. Вип. 18 (22). С. 134–141.

39. Шиделко А. В. Статеве життя неповнолітніх [Електронний ресурс] // *Етика і психологія сімейного життя* : навч.-метод. посіб. (для ПТНЗ) / А. В. Шиделко. Львів, 2009. С. 53–69. – Режим доступу: <https://bit.ly/3aMCT7O> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.

40. Яковенко О. К. Вікова динаміка розвитку психосексуальної сфери дівчат [Електронний ресурс] / О. К. Яковенко // *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія: Психологія. Харків, 2012. № 1009, вип. 49. С. 147–149. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPC_2012_1009_49_34 (дата звернення: 03.03.2021). – Назва з екрана.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського www.nbuv.gov.ua

2. Он-лайн бібліотека <http://snpt-psychology.at.ua/index/monografiji/0-25> -

3. Згвалтування у російській і радянській арміях як метод війни / Матеріали Українського інституту національної пам'яті. – Режим доступу:

<https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/rotskyo-ukrayinska-viyna-istorychnyy-kontekst/zgvaltuvannya-u-rotskyiy-i-radyanskiy-armiyah-yak-metod-viyny-1944-1945-ta-2022>

ДОДАТКИ

Додаток А

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з Психології сексуальності
(назва дисципліни)

Здобувача вищої освіти
заочної форми навчання
за першим (бакалаврським) рівнем вищої
освіти галузь знань 05 «Соціальні та
поведінкові науки» за освітньо-
професійною (освітньо-науковою)
програмою «Екстремальна та кризова
психологія»
Іваненка І.І.
Шифр 879

м. Черкаси – 2023 рік

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ДЕЯКИХ ВИДІВ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ*1. Опис навчального посібника, підручника:*

– Болюбаш Я.Г. Вища освіта в Україні : [підруч.] / Я.Г. Болюбаш. – К. : Либідь, 2002. – 264 с.

– Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / [М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін.] ; за ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль, 2004. – 384 с.

2. Опис статті з журналу, газети.

– Андрущенко В.П. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу / В.П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2004. – № 1. – С. 5–9.

3. Опис державних документів:

– Про вищу освіту : [закон України, 17.01.02 р., № 2984-III] // ВВРУ, 2002. – № 20. – С. 134.

– Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу : наказ МОН України від 20.10.2004 р. / МОН України. – К., 2004. – № 812.

4. Опис тез наукових конференцій:

– Бойченко А.П. Вища освіта України в умовах трансформації суспільства / А.П. Бойченко // Сучасні тенденції освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 15-16 лист. 2012 р.). – Київ : Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2012. – С. 4–11.

5. Опис періодичного видання:

– Черних О.С. Вхідження України до загальноєвропейського простору вищої освіти / О.С. Черних // Вісник книжкової палати. – 2004. – № 5 (94). – С. 48–53.

6. Опис словників:

– Косар В.Б. Термінологічний словник / В.Б. Косар. – Х. : Прапор, 2008. – 530 с.

7. Опис авторефератів дисертацій:

– Вовчаста Н.Я. Організаційно-педагогічні умови професійної підготовки фахівців пожежно-рятувальної служби : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.пед.н. : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / Н.Я. Вовчаста. – Львів, 2010. – 25 с.

8. Електронні ресурси:

– Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua/education/higher/bolpr/strateg.doc.

Навчальне видання

Вороновська Людмила Григорівна

ПСИХОЛОГІЯ СЕКСУАЛЬНОСТІ

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання
за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія»
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 053 «Психологія»

Підписано до друку 20. 07. 2023. Формат 60x90 1/16.
Папір Technіk соріг. Друк ризограф. Ум. друк. арк. 3,6.
Тираж 300 прим. Замовлення № 234.
Друкарня Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобілля
Національного університету цивільного захисту України.
18034, м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8.

